

MÁI NHÀ XƯA TRONG KÝ ỨC

Hữu và Chấn là hai anh em cô cậu ruột, Hữu vai anh, con cậu Hai, Chấn vai em, con cô Ba, vì sinh đồng tuổi, suýt soát nhau vài tháng nên hai đứa chơi rất thân, xóm riềng coi như anh em ruột. Tuy vậy, lớn lên hai đứa càng lộ hiện nhiều nét khác biệt thấy rõ: Hữu thì đen đũi, xấu trai, xấu đầu xấu đốn, Chấn thì càng lớn trông càng đẹp trai, thân hình vạm vỡ, lẹ làng năng động... tính tình Hữu càng tệ hơn nữa.. lừ đừ, ít nói, mà lại làm biếng nữa chứ ! Tay chân thì quèo quào, làm cái gì cũng không đâu vào đâu cả.. Thời buổi thập niên 50, Hữu sống trong một đại gia đình có ông bà nội, các chú cô còn ở chung một nhà, trông tấp nập rầm rộ. Ông bà nội khá lắm, với gia tài 9,10 con bò lớn nhỏ với mấy chục mẫu ruộng mùa. Năm nào lúa cũng đầy bồ... thuở đó, Hữu được 7,8 tuổi chị đó, đã biết lừa bò về chuồng, nhưng y như rằng, lần nào cũng thiếu mất một hoặc hai con ghé. Còn thằng Chấn thì quả là tuyệt vời trong cái việc này, rẹt một cái nó dắt về con ghé đi lạc trong vòng 5 đến 10 phút sau, nhẹ nhàng, điều luyện như lấy đồ trong túi. Chưa biết, tay chân Chấn thì thật là đáo để, lẹ làng, khéo léo vô cùng: đan rổ, đan thúng, chỉ cần liếc sơ qua một vòng là nó làm được như người lớn... Cuộc đời thấy như có lối rẽ giữa Hữu và Chấn từ đây. Không cần phải là thầy bói hay tiên tri, ai cũng có thể đoán được tương lai của hai

đứa. Mỗi ngày Hữu nghe nhiều lần tiếng dè bỉu, trách móc, chê bai thậm tệ từ rất nhiều người như là ba má Chấn. Đường như có hai người trong ký ức, Hữu nhớ là không bị chê trách điều gì, dù chỉ một lần, đó là má Hữu và bà nội. Má thương Hữu thì đành rồi vì đó là tình mẹ con, thương con, thì đâu có đặt ra vấn đề Hữu giỏi hay dở, xấu hay đẹp gì. Bà nội thương Hữu có lẽ là cháu nội đích tôn và ngủ với nội, Hữ không có đái dầm và không có chòi đạp lẫn lộn lung tung làm mất giấc ngủ của người lớn. Bà nội thương khen “ Coi vậy chớ thằng Hữu tánh nết đằm thắm, hiền hậu dễ thương”

Khi bắt đầu đi học, nơi đây mới bắt đầu lộ dạng một cái gì Hữu có được mà Chấn thì không. Ba năm dài cấp sơ học Hữu giỏi không ngờ, đứng đầu lớp hàng tháng, rồi lãnh thưởng cuối năm. Còn Chấn thì khỏi nói nó luôn đạt thành tích đội sổ. Lao động tay chân Chấn giỏi bao nhiêu thì việc học của nó tệ hại bấy nhiêu ! có hôm trên đường đến trường, gặp cá lóc quẩy đuôi dưới vũng nước cạn, Chấn giao tập vở cho Hữu, cởi quần áo xuống mò cá. Tan học về nhà, nỗi đam mê của Chấn vẫn là đan bện, bẫy rập để bắt chuột, bẫy chim, cò, câu cá, mò tôm v.v.. Dĩ nhiên, Chấn luôn đạt thành tích không thua người lớn- lời khen tặng Chấn vẫn rạt rào: một đứa bé vừa mới tập tễnh đi học mà giỏi giang, giúp được nhiều việc cho cha mẹ, gia đình. Hữu vẫn bị chê chậm rề ngày này qua tháng nọ vì việc học giỏi của Hữu vẫn chưa thấy giúp được gì cho ai.

Rồi Hữu được chuyển lên trường tỉnh học tiểu học. Bạn bè trang lứa trong xóm, kể cả Chấn vào đời với văn hoá lớp ba trường sơ cấp. Nếu Chấn ham mê lao động tay chân như ca sĩ mê tiếng đàn, thì Hữu mê học cũng giống tương tự như thế. Hữu học ngày học đêm.

Ờ hay, chẳng còn ai chê Hữu là làm biếng nữa. Dĩ nhiên, Hữu vẫn khước từ công việc đồng án, ruộng nương. Mà cũng lạ thật, những năm mà nước lụt, cá lội nhớn nhोर, quây đuôi tung tăng dưới sàn nhà, nhiều con to bằng cả nắm tay, ai nấy câu được cá thấy mà ham, riêng Hữu cũng câu mà chớ hề được con cá nào. Cái này người ta gọi Hữu là không có tay sá cá. Họa hoằn lắm dính được một con, mọi người cười rộ lên, úi giời, con cá đó chắc là mù rồi mới cắn câu này! Khi nước bắt đầu rút, lúa chín vàng đồng... vụ mùa bắt đầu. Nhà nông bận rộn liên tục cho tới mùa nước năm sau. Khi lúa được chở về nhà thì nội cho ra tát đìa, tát mương để chuẩn bị ăn tết. Hàng trăm ký cá các loại được rộng sẵn dưới ghe.

Gió bắt nhẹ nhẹ thổi về, hơi lạnh khẽ chền??? lướt nhẹ trên từng mảnh thịt da nhiều lao động phong sương. Nội Hữu bắt đầu gói bánh tét. Cả nhà quây quần bên bếp lửa hồng, kẻ uống trà, người lựa nếp để quét bánh phòng, kẻ ham tán dóc... nhưng tên tuổi Hữu luôn đứng hàng đầu trong các cuộc dèm pha, chế nhạo. Cái dở của Hữu đã trở thành một thứ nghiệp dĩ như một mụn nhọt còn để lại cái sẹo. Bất thần nội kêu Hữu lại để hỏi: Con dở quá, mai này con làm cái gì để nuôi nội đây?

Nhanh và gọn, Hữu trả lời nội:

- Con sẽ làm quan
 - Con đừng nói với nội là con sẽ cưới vợ đẹp như trong tiểu thuyết nhé.
 - Dạ, con sẽ cưới vợ đẹp... câu nói Hữu chắc mịch như một khẳng định
- Quả thật Hữu đã tặng cho cả nhà một trận cười no nê. Hữu cũng sáng khoái lắm vì dư âm của nó vẫn còn ghi đậm trong ký ức Hữu mỗi khi nhớ nghĩ đến quãng đời thơ ấu. Hữu không nói đùa, nó là hiện thực đấy

Dòng đời xoay nhanh, Chấn vào đời, cưới vợ và đi lính đóng đồn. Hôm

Chấn tử trận, Hữu được phép về thăm từ một chiến trường xa, còn vương mùi thuốc súng quyện lẫn trong mùi tanh tử của chung dòng máu đỏ, trong cấp bậc Thiếu úy. Hữu đã cưới vợ đẹp và có con ngoan..

Giờ đây Hữu đang là tên lính già lưu vong, nội và ba má đã qua đời, nhưng thương nhớ quá quãng đời ngây thơ cũ. Mỗi người thân trong gia đình như có một vai trò thuận nghịch làm phong phú hoá cuộc đời Hữu. Ngồi một mình Hữu thường đưa đẩy vọng tưởng mình về tận quê hương thân thiết, tràn ngập yêu thương, để nghe tiếng quét bánh phòng, tiếng nổ lách tách của những khúc củi gốc chỉ dùng riêng cho các nồi bánh tét cuối năm vì lửa đượm than lâu tàn, tiếng hát ru em của con Nhuyễn với giọng ngân êm ái, thật buồn, được Hữu truyền dạy. Nhuyễn là con của cô Bảy, con gái út của nội. Chinh chiến liên miên, Hữu xa nhà biệt, lâu ngày gặp lại, vô vẫn lập lại một câu nói được dùng đến nhiều lần.

Mỗi lần nghe nó hát, cô nhớ này đứt ruột Hữu ơi! thường thì Hữu quay vội hướng khác để cho những giọt nước mắt thâm tình âm thầm rơi, Mỗi hình ảnh, màu sắc, âm thanh, và cả mùi vị rất dễ dàng dạt tâm linh Hữu ngày ngật thăm quê. Mỗi lần như thế Hữu không quên tự hỏi mình:

Một đứa bé thơ 8,9 tuổi biết gì mà nói đúng cả 1 vận mệnh tương lai chính mình.

phải chăng chơn tánh khi xuất hiện tròn đầy trong tích tắc nào đó sẽ thấy, biết và nói được những điều chơn thật. Nhưng ai cũng có chơn tánh mà. Hữu vẫn còn lạnh quanh như cối xây lúa của nội Hữu năm xưa. Thiện tri thức ơi! Hoan hỷ giúp giùm một phen.

